

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města

HRANIC

Srpen 1963

Vydává Osvětová beseda v Hranicích — Cena 20 hal.

KULTURNÍ KALENDÁŘ NA SRPEN:

- 3.—9. PŘEHLÍDKA FESTIVALOVÝCH FILMŮ — KINO SVĚT**
3. so Velká cesta. Ruská anabase Jaroslava Haška. - SSSR. - 17 a 20 hod. Mládež od 10 let.
4. ne Jánošík. Dvoudílný, širokoúhlý barevný film o hrdinství slovenského lidu. - 9,30, 16 a 20 hodin. Mládež ano.
5. po Schody odvahy. Jugoslávský barevný film zachycující dramatický příběh z okupovaného Splitu. - 17 a 20 hod. Mládež ano.
6. út Pohled s mostu. Francouzsko-italský filmový přepis stejnojmenné hry Arthura Millera. - 17 a 20 hod. Mládež ne.
7. st Až přijde kocour. Český širokoúhlý barevný film s Janem Werichem. - 15, 17 a 20 hod. Mládež ano.
8. čt Gangsteři a filantropové. Příběh ze soudní síně. Polský film. - 17 a 20 hod. Mládež ne.
9. pá Byt. Americká veselohra na širokém plátně v české verzi. - 17 a 20 hod. Mládež ne.
- Předprodej vstupenek od 1. srpna denně od 9 do 11 hod.

23.—29. PŘEHLÍDKA FESTIVALOVÝCH FILMŮ — KINO OKO

23. pá Hříšný anděl. SSSR. Mládež od 10 let.
24. so
25. ne Král Králů. ČSSR. Mládež ano.
26. po
27. út Malachiášův zázrak. NSR. Mládež ne.
28. st
29. čt Pekelník. Anglie. Mládež ne.

Další program kin :

KINO SVĚT

- 1.— 2. Divá Bára. ČSSR. Mládež ne.
10.—13. Knoflíková válka. Francie. Česká verse. Mládež od 10 let.
14.—15. Zahradní slavnost. Kuba. Mládež od 10 let.
16.—19. Praha nultá hodina. ČSSR. Mládež od 10 let.
20.—22. Lidé z vlaku. Polsko. Mládež od 10 let.
23.—26. Čas se zastavil. Itálie, Širokouhý. Mládež ano.
27.—29. Člověk obojživelník. SSSR. Mládež ano.
30.—31. Tlupa holohlavých. NDR.

KINO OKO

1. Frigo na mašině. USA. Mládež ano.
2.— 5. Accattone. Itálie. Mládež ne.
6.— 8. 89 golů v Chile. ČSSR. Mládež ano.
9.—12. Můj spolužák. NSR. Mládež ne.
13.—15. Poste restante. Rumunsko. Mládež ano.
16.—22. Bylo nás 10. ČSSR.
30.—31. Tři přání + Zadržte moře. ČSSR. Mládež ano.

PŘEDSTAVENÍ PRO MLÁDEŽ

3. Klaun Ferdinand a raketa. ČSSR.
10. Staré pověsti české. ČSSR.
17. Pozor, volá liška. ČSSR.
24. Neposedný bolónek. SSSR.
31. II. celostátní spartakiáda. ČSSR.

KINO ČAS každou neděli od 9 do 11,30 hod. nepřetržitě.

KULTURNÍ KALENDÁŘ ČS. STÁTNÍCH LAZŇÍ TEPLICE NAD BEČVOU

2. pá S. Vobráčková, zpěv — V. Zelenka, kytara. Sokolovo.
3. so Veselá estráda. Bečva.
9. pá Večer hudby, zpěvu a poezie. V. Šabacká, H. Langerová, A. Heiderová. Sokolovo.
10. so Houslový koncert E. Bartošové. U klavíru A. Heiderová. Sokolovo.
17. so Večer klasické hudby. Štroze — housle, M. Sádlik — kytara, V. Rozporka — violoncello. Sokolovo.
22. čt Večer nejkrásnějších písní a árií. Členové ostravské opery. Sokolovo.
30. pá Populární melodie z operet a oper. Váňová a dr. Bartoš. U klavíru manželé Heiderovi. Sokolovo.
31. so Klavírní koncert Drahomíra Tomana. — Sokolovo.
- Každou středu náladová hudba ZK ROH Sigma Hranice, řídí A. Haviger. Bečva.
  - Každý čtvrtek střídavě Lidová taneční hudba DO Drahotuše, řídí Pumprla, Lidová dechova hudba ZV Teplice n. B., řídí soudruh Hrda. Sanatorium.
  - Každou neděli velký smyčcový orchestr ZK ROH Sigma Hranice, řídí R. Klivar. Bečva.
  - Začátek všech akcí v 19,30 hod.

LOUČÍME SE S BESKYDSKÝM DIVADLEM — A CO DÁL

Stručné oznámení na plakátech — Beskydské divadlo dne 1. července končí svoji činnost — nás postavilo před skutečnost, že Majakovského „Sprcha“ je tečkou za bohatou a dlouholetou divadelní tradicí, vytvořenou všemi kteří s Beskydským divadlem do Hranic jezdili.

Nevelký, ale stálý okruh diváků z Hranic a okolí vědčí Beskydskému divadlu za mnoho krásných večerů. Ne-

lze v tomto článku hodnotit poctivou práci těch, kteří přinášeli vděčným divákům radost i slzy, rozptýlení, poučení i zamyšlení nad osudy, vztahy a zápletkami dějů „na prknech jež znamenají svět“.

A že vztahy herců s vděčnými diváky byly skutečně srdečné a blízké, svědčí spontánně projevená pozornost diváků při odchodu několika členů souboru na zasloužený odpočinek v nedávné době.

Na této skutečnosti nemění nic ani to, že jednou se hra líbila více či méně, že jednou jsme byli nadšeni a jindy zklamáni ať výkony herců, režii či inscenací.

Beskydské divadlo odvedlo kus poctivé, obětavé práce s dobrou uměleckou úrovní, která byla významným přínosem pro kulturní život našeho města. Jsme všem členům vděční za tuto práci a přejeme jim hodně zdaru na nových pracovištích a mnoho úspěchů u nových diváků.

S mnohými členy se jistě budeme vídat i dále, protože nemůžeme zůstat bez divadla. Budeme zvat do Hranic jiné profesionální scény, aby nám — jako dříve Beskydské divadlo — přinášely radost, rozptýlení i zamyšlení nad ději „na prknech, jež znamenají svět“.

Osvětová beseda v Hranicích převzala úkol organizátora předplatitelských představení. Protože Beskydské divadlo ukončilo svoji činnost právě uprostřed předplatitelského cyklu, naváže předplatitelský cyklus OB na něj a bude nadále organizovat cykly od září do června následujícího roku.

Věříme, že dosavadní předplatitelé zůstanou divadlu věrni. Cyklus bude o to pestřejší, že plánovaných deset činoher bude sehráno jak herci z Olomouce, tak členy Těšínského divadla a Severomoravského oblastního divadla v Šumperku i Opavské divadlo. Uvidíme hned v září populární detektivku R. Thomase „Past“, čs. premiéru O. Scheinpflugové „Diamantové srdce“, Werichovu „Tetu z Bruselu“, „Dobrého vojáka Švejka“, komedii Fux—Pantůčka: Drak je drak a jiné zajímavé inscenace.

Informace o předplatném podá Osvětová beseda v Hranicích i telefonicky na čís. 360.

HRANICKÁ PROPAST

(4. část)

Ve statích o Hranické propasti považujeme také za nutné zmíniti se o jejím názvu. Je zajímavé, že tento pozoruhodný přírodní výtvar nemá vlastně svého vlastního jména. Od nejstarších dob se vyskytuje v písemných zprávách i na mapách jako český název jen označení Propast. I v latinských nebo německých publikacích se uvádí výslovně, že česky se tato prohlubeň nazývá Propast. Často také, zejména v poslední době se mluví o Hranické propasti. Toto označení považujeme jako zeměpisný název za nejhodnější. Před druhou světovou válkou se také objevil název „Macůška“. Nevíme, kdo jej vymyslel, je to snad ohlas toho, že v některých pracích se hovořilo o tom, že Hranická propast se podobá známé Macoše ve zmenšeném měřítku. Tento nesmyslný název „Macůška“ však u nás ani v okolí nikdo nezná a ani se ho vůbec neuzívá. Z nejnovějších článků a publikací o Hranickém krasu již také mizí.

V předcházejících článcích jsme uvedli řadu nejstarších názorů a poznatků, často nepřesných o Hranické propasti. Nejobsírnější popis s přesnými údaji uveřejnil odb. učitel Josef Šindel ve Věstníku Klubu přírodovědeckého v Prostějově na rok 1902, vydaném v r. 1903. Podle jeho pečlivých pozorování a měření, jež podnikl v letech 1901—1902, činí vzdálenost od horního okraje výstupku nad propastí až k normální hladině jezírka 68 m 95 cm. Jezírko je podle Šindelova zaměření hluboké 36 m, celá propast tedy dosahuje hloubky 105 m (bez 5 cm). Hladina jezírka v propasti je, jak zjistil, o 142 cm výše než hladina řeky Bečvy. Postupným měřením, prováděným z člunu, zjistil, že dno jezírka se snižuje skoro stejnoměrně od jihu k severu, v hloubce 16 m je menší plošina a pak k severovýchodu stupňovitě klesá. Největší hloubku 36 m naměřil v severním koutu jezírka pod severovýchodní stěnou.

Šindel snažil se také prozkoumati jeskyni v severním koutu propasti, jak se o ní zmiňuje již Gallaš. Ve své uvedené práci o tom píše: „Dychtivě tedy čekal jsem, že voda klesne co nejvíce, bychom vnikli pokud možno daleko do čekaných dutin. Stalo se tak v pátek 25. dub-

na. Časně ráno byl čerstvě vysmolený člun... vynesena na kopec k ústí propasti a spuštěn po sklonu dolů až k vodě... Jakmile prvně zahoupala se loďka na vodě, bylo asi půl 10. hodiny, vskočiv do ní, zavesloval jsem přímo do zadu, kde černý otvor zdál se ukrývat neznámé dutiny. ...Zajel jsem přídrou člunu až do nejzazšího konce dutiny. Čekal jsem rozsáhlé prostory, nové jezírko, atd. Leč k mému překvapení viděl jsem zadní stěnu klonit se zcela až do vody. Pouze nahoře strop rozstupuje se na způsob rozšířeného komínu, který jest asi v souvislostmi s rozsedlinami ve svislé severní stěně z propasti dobře pozorovatelnými. Půda její, tvořící stupeň asi 4 m nad hladinou vody vysoký, nebyla pomocí prostředků, jež jsme měli k dispozici, přístupnou. Nehledě ani k tomu, že loďka nemohla zaujati stálé polohy, aby nějaký žebřík na ni mohl býti upevněn, ohrožovaly hlavy naše dva balvany, které při vystupování by musely býti odstraněny buď odsunutím nebo shozením... Denní světlo dopadá až do jeskyně. Paprsky sluneční, osvětluje v hodinách předpoledních hladinu jezírka, odráží se v ní a dodávají jeskyni rázu osvětlení zeleného. Panující zde ticho ruší jen chraptivé zvuky, vydávané sovami, někdy zde ukrytými...“.

Od té doby byla podniknuta řada pozorování a výzkumů a také byla napsána řada prací o Hranické propasti. Nemůžeme zde všechny uváděti, připomeneme aspoň některou z posledních doby. Universitní pracovník dr. Jaroslav Dosedla uveřejnil výsledky svých měření ve Sborníku Čs. společnosti zeměpisné z r. 1953 ve stati: K morfologii jezírka v Hranické propasti. Podrobně z člunu proměřil jezírko a uvádí, že největší hloubku 36 m 20 cm naměřil při počátku levé stěny jeskynního výklenku. Sestavil také hloubkový plán jezerního dna. Je přesvědčen, že převislé severozápadní stěny tají v sobě další pokračování jezerní pánve, avšak jen menších rozměrů. Pro nedostatek vhodných prostředků nemohl také, podobně jako před lety Šindel, proniknouti do jeskyně v severním koutu. Proměřil obvod jezerní hladiny a zjistil, že měří 94 m, plocha hladiny má rozsah 415 m². Jezírko podle výpočtů dr. Dosedly obsahuje přes 4200 m³ vody. Velikostí své vodní plochy patří jezírko v Hranické propasti k nejmenším přírodním jezerům u nás, zato

svou hloubkou patří k nejhlubším v naší republice a je předstiženo jen plošně mnohem rozsáhlejšími jezery Velkým Hincovým, Dolním Smrečianským a Dolním Teriánským v Tatrách a jezery Černým a Čertovým, na Šumavě. Přitom je naším nejhlubším jezerem krasovým vůbec.

Řada názorů byla také vyslovena o vzniku Hranické propasti. Většinou se uvádí, že na rozdíl od jiných podobných krasových jevů, byla vytvořena působením silně agresivních minerálních vod, vystupujících z hlubin zemských po mohutné puklině. Tak byly vytvořeny jeskyně, jejich strop se zřítíl. Podle údajů dr. Josefa Kuského se naší propasti podobá tzv. Pjatigorská propast na jihovýchodním svahu hory Mašuk u pjatigorských léčivých pramenů na severním podhůří Kavkazu v Sovětském svazu.

V současné době je v Hranické propasti prováděn geologický průzkum. Přitom se střelmistru n. p. Geologický průzkum Janu Zmrzlému podařil objev, který potvrdil dohady o existenci dalších prostor v okolí propasti. Sestoupil tektonickou trhlinou v břehu jezírka do hloubky asi 7 m a pod jihozápadní stěnou propasti našel nové dutiny, zatopené podzemním jezerem značné hloubky, již se zatím nepodařilo změřit. Je naděje, že další zkoumání přinese ještě nová zjištění.

Série našich článků o Hranické propasti končí. Jejím účelem bylo vzbudit zájem naší veřejnosti o tuto jedinečnou přírodní zvláštnost. Mnoho cizích návštěvníků ji obdivuje a mnozí z nich vyslovují překvapení nad tím, že takové pozoruhodnosti není věnována větší pozornost. Bylo by především třeba opatřit obvod propasti řádným zábradlím, a pokud to předpisy o státních přírodních rezervacích dovolují, zřídit na nejvyšším místě betonovou plošinku, aby návštěvník mohl spatřit celou hloubku a mohutnost této prohlubně. Jistě pak by i Hranická propast a s ní i celé naše okolí se stalo ještě vyhledávanější, zvláště když dnes jsme svědky toho, jak naši pracující rádi navštěvují nejrůznější kulturní památky a přírodní krásy našich zemí.

L. N.

Memořany, p. Lubec u Vysoké